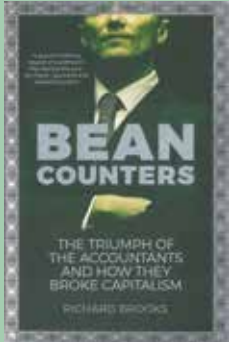

BRONNEN

BEAN COUNTERS

Ga er maar even goed voor zitten. Dit boek schetst geen positief beeld van de beroepsgroep.

Verre van zelfs. De toon wordt meteen in de inleiding gezet; de auteur bezoekt de nieuwe KPMG-club in Londen Mayfair waar bij wijze van spreken het walnotenhout en de dure wijnen je van verre tegemoet glinsteren. Brooks spreekt in zijn boek graag over de tegenstelling tussen de *humble number-crunchers* van vroeger en de 'corporate topadviseurs, consultants en (oh ja) controleurs' die accountants vandaag de dag zijn. En dat alles in een *state-guaranteed cartel* want audits zijn immers wettelijk verplicht. De verschillen in *fee-income* tussen audit en alle overige advieswerkzaamheden zijn scheefgetrokken (lees: deugen niet), accountants verdienen eigenlijk te veel geld. En hun morele kompas zijn ze al helemaal kwijt.

Oké... is het werkelijk zo erg? Eerlijk is eerlijk, Brooks legt een aantal flinke misstanden bloot - of eigenlijk; beschrijft het nog eens op zijn eigen wijze om zijn punten kracht bij te zetten, maar veel is al bekend. PwC, Luxemburg en belastingontduiking (of ontwijking - het is maar hoe je het wilt benoemen)? Dit LuxLeaks is al een *case study* van hoe het niet moet. En zo worden overigens alle grote internationaal opererende kantoren flink op hun nummer gezet.

Overigens heeft Brooks nog een hoofdstuk met aanbevelingen, en wederom, die liegen er niet om. Zo mogen de big four een big eight worden. En als dat niet werkt maken we er gewoon een big sixteen van. En bij voorkeur op wereldwijd niveau.

Sed contra. Laten we eens enkele tegenargumenten bekijken. Het boek richt zich vooral op de Verenigde Staten en de UK. Het is in dat opzicht eerder een geschiedenisles van een aantal bekende cases in de Angelsaksische wereld die echt goed fout zijn gegaan, dan een analyse van een professie. Dat laatste verdient echt een meer genuanceerde aanpak. Immers, Brooks heeft geen aandacht voor de maatregelen die in de pakweg afgelopen tien jaar zijn genomen, bijvoorbeeld op het punt van scheiding controle-advies.

Dergelijke maatregelen zijn ook in Nederland doorgevoerd, zowel door de wetgever als door de sector zelf. Daarbij ligt de accountantssector in Nederland al heel wat jaartjes onder het vergrootglas; niet alleen van de AFM die zich als een toezichthouder met tanden heeft laten kennen, maar ook de politiek, kritische volgers, pers en publiek volgen de sector met de nodige kritische aandacht.

Resumerend, we weten ondertussen allemaal dat er een flinke scheefgroei is ontstaan tussen de oorspronkelijke uitgangspunten van het vak en de wijze waarop commercie in de afgelopen decennia meer of minder de boventoon heeft gevoerd. Maar om nu elke accountant die niet enkel de 'ouderwetse' controle van de boeken doet bij voorbaat tot verdachte te maken, dat gaat de discussie echt niet verder helpen.

Het is overigens volkomen terecht dat dit boek de nodige aandacht heeft gekregen en het is zonder meer een aanrader, maar uw recensent maakt wel een voorbehoud. De thematiek is belangrijk en actueel, maar verdient een meer genuanceerde behandeling dan deze 'van dik hout zaagt men planken' aanpak.

Richard Brooks: *Bean Counters - the triumph of the accountants and how they broke capitalism*, Atlantic Books 2018, ISBN 978 1 78649 028 5

BRONNEN

GELD EN GEDRAG

We hebben allemaal verstand van geld toch? Zeker accountants die immers de 'best opgeleide financiële professionals' van Nederland zijn?

Gelukkig verschijnen er af en toe van deze vlot geschreven boeken die ons feilen en irrationele omgang met geld haarfijn blootleggen. Dat doen beide auteurs met de nodige humor en goed gekozen praktijkvoorbeelden.

Gelukkig hebben ze ook tips om financiële keuzes te verbeteren. De leukste: een odysseuscontract. Zoals Odysseus zichzelf aan de mast liet vastbinden om de stemmen van de Sirenen te weerstaan, kunnen wij zelfbindingscontracten met onszelf afsluiten om barrières tegen toekomstige verleidingen op te werpen. Een simpel voorbeeld: pensioensparen met elke maand een vast bedrag. Een leuk boek met leuke tips.

Dan Ariely en Jeff Kreisler: *Geld en gedrag - hoe je de psychologie van geld in je voordeel kan gebruiken*, Maven Publishing BV 2018, ISBN 978 94 9249 330 9

INNOVATIE VAN PUBLIEKE ORGANISATIES

'Gewoon beginnen en durven experimenteren.'

Dat is niet het eerste waaraan we denken bij publieke organisaties, maar is wel één van de adviezen van Menno Spaan, die in de inleiding mooi weergeeft waar zijn persoonlijke drive vandaan komt om publieke organisaties te helpen met hun veranderprocessen.

Uiteraard ontkomen we niet aan een bepaald 'model' dat we vooral moeten gebruiken, maar de concrete voorbeelden en casussen zijn uitstekend gekozen.

Ter lering ende vermaeck; zo komt als één van de genoemde voorbeelden ook nog een investering van 17.000 euro in Second Life (weet u nog?) voorbij, van de gemeente Den Haag in 2007. Weggegooid geld natuurlijk, maar Spaan weet er een mooie positieve draai aan te geven.

Menno Spaan: *Van indammen naar laten stromen - concreet werken aan innovatie van publieke organisaties*, Business Contact 2018, ISBN 978 90 470 1150 7

WE HEBBEN AL EEN VROUW

Nou vooruit, nog eentje dan. Om nog een keer het belang van diversiteit te benadrukken, en dan stoppen we er voorlopig mee.

Mede op basis van haar eigen ervaringen zet Günel vlot uiteen waarom diversiteit zo belangrijk is, en hoe dat een stuk beter te bereiken is dan de bedroevende percentages die tot de dag van vandaag Nederland een armzalig plekje in de internationale middenmoot geven.

Overigens zijn er leuke parallellen met het boek 'Mag ik meneer Kristel even spreken' (zie Accountant Q1 2018). Naast eigen ervaringen ook een handleiding voor het bevorderen van diversiteit in de hoge(re) bestuursorganen.

OK, voorlopig even geen boekjes meer over diversiteit. Niet dat het niet belangrijk is - integendeel - maar als de boodschap nu nog niet overgekomen is...

Bercan Günel: *We hebben al een vrouw - leiderschap en diversiteit in het Nederlandse bedrijfsleven*, Mediawerf Uitgevers 2017, ISBN 978-94-90463-58-8

VERPLICHTE KOST

Welk boek 'moet' u lezen? De keus van Arthur van Bommel, manager audit bij KPMG en oud-voorzitter van NBA Young Profs: 'Artikel 5'.

De titel van dit boek is een verwijzing naar oude regelgeving voor accountants, de Gedrags- en Beroepsregels Registeraccountants (GBR) waar in artikel 5 'de eer van de stand der registeraccountants' werd benoemd. In 2007 is nieuwe regelgeving hiervoor in de plaats gekomen en is de expliciete vermelding van de eer van de stand verdwenen. Toch is dit boek actueler dan ooit.

Binnen ons beroep vinden momenteel veel hervormingsprocessen plaats, waarbij cultuurverandering centraal staat. Maar wat is nu een juiste cultuur voor het accountantsberoep? Hoe realiseren wij die cultuur binnen ons beroep? En vooral: wat is jouw rol daarin?

Met name deze laatste vraag komt terug in de bundeling van bijdragen in Artikel 5. Bijdragen van mensen in en rond het beroep. Bijdragen die je een nieuwe kijk geven op de rol van jou als individuele accountant. Los van het kantoor of de omgeving waar je werkt. Een rol waar de eer van de stand centraal staat. Het biedt inzicht in de historie en het ontstaan van de accountant en de problemen waar we de laatste jaren tegenaanlopen. Een aantal 'bijdragers' geven een inkijk in hun eigen werkveld en beschrijven hoe zij omgaan met dilemma's binnen ons beroep. En het boek bevat een aantal oplossingsrichtingen om te komen naar een cultuur waarin de eer van de stand centraal staat.

Als je echt wilt weten wat het zijn van accountant inhoudt, dan is dit boek verplichte kost. Voor jonge (aankomend) accountants, maar evenzeer voor de huidige generatie ervaren accountants.

'Artikel 5; de beroepseer van de accountant', redactie Margreeth Kloppenburg en Thijs Jansen. ISBN 9789492458063. Uitgave Stichting Beroepseer, o.a. te bestellen via www.beroepseer.vrijeboeken.com.

accountant

DIGITAAL

Arnout van Kempen

Welke digitale bronnen zijn voor accountants nuttig, handig of gemakkelijk? Arnout van Kempen doet elk kwartaal een greep.

Ruim vijftig jaar geleden kreeg het Militair Industrieel Complex van Amerika, inclusief de academische centra, behoefte om computernetwerken van universiteiten, militaire installaties en dergelijke aan elkaar te knopen. Het was het hoogtepunt van de koude oorlog en het risico van een atoomaanval werd serieus genomen. Het netwerk van netwerken dat gebouwd werd, het 'internet', moest aan twee belangrijke eisen voldoen. Allerlei netwerken, met verschillende software, hardware en zelfs kabels moesten met elkaar kunnen praten via eenvoudige en openbare protocollen. En zelfs als een aanval driekwart van het internet fysiek zou wegvagen, moest het restant blijven functioneren. Wat op dat moment niemand interesseerde: de privacy van individuele gebruikers.

De oplossing die werd gekozen vinden we tegenwoordig misschien vanzelfsprekend, maar was vrij revolutionair. Ten eerste werd 'internet' opgezet als een aantal protocollen op verschillende niveaus. Heel simpel gezegd heb je daardoor een technisch niveau dat een gebruiker niet ziet en een niveau waarop diensten zijn gedefinieerd, zoals individuele berichten (e-mail), groepsberichten (usenet) en werken op afstand (telnet). Later kwam daar het inmiddels immens populaire hyperlink-teksten bij, dat we kennen als het wereldwijde web (www). Al deze protocollen zijn simpel en toepasbaar binnen complexere diensten. Zo is een mail uit Outlook een uitbreiding op het oude mail-protocol van internet. Iedere vorm van encryptie ontbreekt in de standaard internet-protocollen.

Dat wordt spannend door de tweede slimme vinding. Om de kwetsbaarheid van internet te reduceren wordt geen gebruik gemaakt van vaste routes binnen het netwerk. Veel lokale netwerken doen dat anders. Als op kantoor 'de server' uitvalt ligt vaak het hele netwerk plat. Bij internet is dat anders. Een bericht van A naar B zoekt als het ware zelf zijn weg over de bestaande routes. Als de route van Maastricht naar Amsterdam via Utrecht loopt, maar Utrecht is uit de lucht, dan kan het bericht een omweg zoeken via pakweg Londen en toch aankomen. Deze benadering maakt het internet buitengewoon robuust, maar veroorzaakt ook een risico. De tussenstappen tussen A en B zijn niet bekend. Dat betekent dat als één van de tussenstations je mail wil meelesen, dat niet alleen kan, maar je het ook niet merkt.

Als je dat weet en begrijpt zou je verwachten dat e-mail al vijftig jaar uitsluitend versleuteld verzonden wordt. Niets is minder waar. Zo zie ik accountantskantoren, ook vrij grote, pas sinds kort maatregelen nemen om te bewaken dat documenten alleen via beveiligde en versleutelde routes worden verstuurd. De aanleiding is veelal de AVG en de meldplicht Datalekken. Technisch gezien volkomen terecht dat nu maatregelen worden genomen, hooguit decennia te laat.

Juridisch is er wel iets bijzonders aan de hand. Navraag bij de Autoriteit Persoonsgegevens leert dat die het versturen van onversleutelde mail niet als een datalek ziet. Technisch gezien een twijfelachtig standpunt, maar praktisch wel goed om te weten. U bent heel onverstandig als u nog gebruik maakt van eenvoudige, onveilige mailoplossingen. Maar de toezichthouder neemt het u niet kwalijk.